

Haber Doğrulama Karar Şeması

Bir iddiayı yayına almadan önce uygulanacak adım adım karar akışı

Yazdırılabilir masaüstü şema

Karar akışı

1. İddia açık mı?

Kişi, yer, zaman, eylem ve dayanak ayrı ayrı yazıldı mı?

↓ Hayırsa: durdur, eksik kanıt tamamla • Evetse: sonraki adıma geç

2. İlk kaynak bulundu mu?

Ekran görüntüsü yerine özgün paylaşım, belge veya tanığa ulaşıldı mı?

↓ Hayırsa: durdur, eksik kanıt tamamla • Evetse: sonraki adıma geç

3. Bağımsız doğrulama var mı?

Aynı metni kopyalayan hesaplar değil, ayrı kanıt hatları mevcut mu?

↓ Hayırsa: durdur, eksik kanıt tamamla • Evetse: sonraki adıma geç

4. Görsel bağlamı doğru mu?

Eski kullanım, konum, tarih, kırpma ve düzenleme ihtimali incelendi mi?

↓ Hayırsa: durdur, eksik kanıt tamamla • Evetse: sonraki adıma geç

5. Zarar ve mahremiyet kontrolü yapıldı mı?

Çocuk, mağdur, adres, plaka, kaynak kimliği ve hassas konum korundu mu?

↓ Hayırsa: durdur, eksik kanıt tamamla • Evetse: sonraki adıma geç

6. Cevap hakkı tamam mı?

Eleştirilen tarafla iletişim kuruldu; yanıt verilmediyse yöntem ve süre kaydedildi mi?

↓ Hayırsa: durdur, eksik kanıt tamamla • Evetse: sonraki adıma geç

7. Yayın dili kanıt düzeyine uygun mu?

Doğrulandı, çelişkili veya doğrulanamadı ifadelerinden doğru olan seçildi mi?

Yayın kararı matrisi

En az iki bağımsız kanıt ve bağlam uyumlu	Doğrulandı / belgeler gösteriyor	Yayınlanabilir; yöntem açıklanır.
Güçlü bulgu var, önemli parça eksik	Mevcut bulgulara göre / henüz doğrulanamadı	Belirsizlik açıkça yazılır veya beklenir.
Kaynaklar birbiriyle çelişiyor	Çelişkili bilgiler bulunuyor	Taraflar ve kanıtlar birlikte sunulur; kesin başlık kurulmaz.
Tek anonim kaynak, belge yok	İddia edildi	Kamu yararı ve aciliyet yoksa yayın ertelenir.
Görsel gerçek fakat tarih/yer yanlış	Yanlış bağlamla paylaşıldı	Düzeltilici haber yapılabilir; eski bağlam gösterilir.
Zarar riski doğruluk değerinden yüksek	Bilgi doğru olsa bile yayımlanmadı	Kimlik ve ayrıntılar azaltılır veya yayınlanmaz.

Editöre bırakılacak kısa not

Doğrulayabildiğim: ____ | Doğrulayamadığım: ____ | Kullandığım yöntem: ____ | Devam eden risk: ____ | Önerdiğim yayın dili: ____